

Siseministri määruse „Siseministri 27. septembri 2011. aasta määruse nr 21 „Arestimaja sisekorraeeskiri“ muutmine“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Vangistusseaduse (edaspidi *VangS*) § 156 lõike 5 alusel kinnitab arestimaja sisekorraeeskirja valdkonna eest vastutav minister. Eelnõuga ajakohastatakse siseministri 27. septembri 2011. aasta määrus nr 21 „Arestimaja sisekorraeeskiri“ (edaspidi ka *määrus*) praktikas kerkinud vajaduste, õiguskorra muudatuste ja normitehniliste paranduste tõttu.

Määruses tehakse selle rakendamisel ilmnunud probleemide tõttu ja selle vastavusse viimiseks kehtiva õigusega muu hulgas järgmised muudatused:

- 1) täpsustatakse, et arestimajja lubatakse isik isikusamasuse tuvastamist võimaldava dokumendi alusel üksnes siis, kui tal ei ole isikut tõendavat dokumenti;
- 2) täpsustatakse, et arestimajja vastuvõetud väljasaadetava või rahvusvahelise kaitse taotleja kohta peetakse arvestust Eestis seadusliku aluseta viibivate ja viibinud välismaalaste andmekogus või riiklikus rahvusvahelise kaitse andmise registris;
- 3) tehakse töökorralduslik muudatus, mille kohaselt lisatakse juhtudel, kui kinnipeetul ei ole isiklikku toimikut, andmed kinnipeetu lähedase teavitamise kohta arestimaja töö arvestuse raamatu asemel isiku kinnipidamise protokollile ning jäetakse ära nõue kanda märgukirja, selgitustaotluse või vaide esitanud kinnipeetu ees- ja perekonnanimi ning kirja või vaide esitamise kuupäev arestimaja töö arvestuse raamatusse;
- 4) viiakse määrus vastavusse alaealiste õigusrikkumistele reageerimise regulatsiooniga. 1. jaanuaril 2018. aastal jõustusid sotsiaalhoolekande seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse muudatused, millega kaotati alaealiste komisjonid. Selle seaduse jõustumise tõttu tuleb muuta määrust, sest alaealise arestimajja paigutamise otsuse aluseks ei ole enam alaealiste komisjoni otsus sundtoomise kohta;
- 5) luuakse lisavõimalus kinnipeetu ümber paigutada, kui arestimaja on ületäitunud. Ümberpaigutamise üle otsustamine tuuakse arestimaja juhi tasandile. Peale selle täpsustatakse, et arestimajja majutatud väljasaadetav või rahvusvahelise kaitse taotleja paigutatakse ümber arestimajast kinnipidamiskeskusesse halduskohtu otsusel või tema väljaspool kinnipidamiskeskust majutamiseks esinenud muu aluse äralangemisel ning tunnistatakse kehtetuks säte, mille järgi peab arestimaja juht esitama väljasaadetava või rahvusvahelise kaitse taotleja arestimajast kinnipidamiskeskusesse ümberpaigutamiseks taotluse Politsei- ja Piirivalveameti kodakondsus- ja migratsiooniosakonnale;
- 6) võimaldatakse kinnipeetul teatud tingimustel anda isiklikke asju kolmandale isikule;
- 7) täpsustatakse, et pakke on võimalik vahistatule ja väljasaadetavale või rahvusvahelise kaitse taotlejale saata üks kord kuus. Pakiga saadetavate esmaste hügieenitarvete loetelust jäetakse välja preservatiivid, ja lisatakse võimalus saata dušigeeli, hambapastat ja hambaharja ja muid esmaseid hügieenitarbeid arestimaja ametniku loal. Arvestades, et arestimaja võimaldab kinnipeetule toitlustuse, jäetakse tervise kaitsmise ja turvalisuse tagamise eesmärgil pakiga saadetavate esemete ja ainete nimekirjast välja toiduained;
- 8) täpsustatakse hügieeni kohta, et kinnipeetule võimaldatakse vähemalt kord nädalas duši kasutamine ja üldjuhul kahe nädala tagant voodipesu vahetamine. Pesemisvõimaluste hulgast jäetakse otstarbekuse kaalutlusel duši kasutamise alternatiivina ära sauna kasutamine;

- 9) sõnaselgelt nimetatakse arestimajas keelatud esemetena paelad kui esemed, millega on võimalik tekitada vigastusi;
- 10) viiakse määrus vastavusse tubakatoodete ja nendega seonduvate toodete regulatsiooniga ning muudetakse vastavalt ka arestimajas lubatud esemete loetelu. Kuna 1. juunil 2017. aastal jõustunud tubakaseaduse (edaspidi *TubS*) muudatustega kaotati võimalus suitsetada suitsetamisalal, on selle seaduse kohaselt võimalik vanglas ja arestimajas suitsetada üksnes nõuetele vastavas suitsetamisruumis, kui vangla ja arestimaja valdajad enda äranägemisel on otsustanud seda lubada. Vanglates on suitsetamine keelatud alates 1. oktoobrist 2017. Meetmega tagatakse arestimajas viibijate tervise kaitse, turvalisus ning kohaldatakse vanglas kehtivate nõuetega sarnaseid nõudeid;
- 11) viiakse määrus vastavusse arestialuse ja vahialuse internetiligipääsu regulatsiooniga. Alates 1. augustist 2019 võimaldatakse vanglas kinnipeetavale ligipääs ka Riigikogu veebilehele ja õiguskantsleri veebilehele. Samamoodi täiendatakse ka arestimaja sisekorraeskirja, kuna arestimajas võimaldatakse tehniliste tingimuste olemasolul arestialusele ja vahialusele samuti ligipääs internetile;
- 12) nähakse ette kambri sisustuse osana vajaduse korral paigaldatav jälgimiskaamera;
- 13) tuuakse kinnipeetule täiendavalt keelatud ainete ja esemete üle otsustamine Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori või tema volitatud isiku tasandile;
- 14) tehakse töökorralduslik muudatus, mille kohaselt ei hoita ravimeid edaspidi mitte ametniku juures, vaid asjakohases ruumis;
- 15) täpsustatakse, et väljasaadetava või rahvusvahelise kaitse taotleja lühiajaline kokkusaamine arestimajas kestab kuni kolm tundi;
- 16) täpsustatakse, et kinnipeetu kokkusaamine kaitsja, advokaadist esindaja, vaimuliku, kodakondsusjärgse riigi konsulaartöötaja, tõestamistoimingu tegemiseks notariga või Kaitseväge struktuuriüksuse ülema või tema volitatud isikuga lepatakse kokku, arvestades arestimaja päevakava. Arestimaja juhi loal võib kohtuda ka muudel aegadel. Eeskätt turvalisuse kaalutlusel nähakse ette, et kinnipeetu ning kaitsja, advokaadist esindaja, vaimulik, oma riigi konsulaartöötaja, tõestamistoimingu tegemiseks notar, Kaitseväge struktuuriüksuse ülem või tema volitatud isik, eraldatakse kokkusaamisel. Kui see on loetletud isikutel vajalik oma tööülesannete täitmiseks, võib lubada eraldamiseta kokkusaamist. Samuti täpsustatakse, et kinnipeetu kokkusaamist kaitsjaga ei ole lubatud katkestada, välja arvatud menetlejal, kellel on lubatud katkestada kahtlustatava ja kaitsja kohtumine menetlustoiminguks, kui kohtumine on kestnud ühe tunni. Lisaks täpsustatakse, et vahistatu kokkusaamist ei või katkestada.

Määruses võetakse kasutusele asjakohased terminid, nagu „väljasaadetav või rahvusvahelise kaitse taotleja“, „vangiregister“, „operatiivteabetalitus“ ja „isiku kinnipidamise protokoll“.

Muudatustega viiakse määrus vastavusse eeskätt VangS-i, TubS-i, sotsiaalhoolekandeseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse, väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse (edaspidi *VSS*) ning välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse (edaspidi *VRKS*) kui ka korrakaitseadusega (edaspidi *KorS*).

Määrus jõustub üldises korras, välja arvatud määruse § 1 punkt 23, mis jõustub 1. augustil 2019. aastal.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja koostas Siseministeeriumi korrakaitse- ja kriminaalpoliitika osakonna õigusnõunik Jenny Jakobson (tel 612 5048, jenny.jakobson@siseministeerium.ee). Eelnõu ja

seletuskirja juriidilist kvaliteeti on kontrollinud Siseministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Ragnar Kass (tel 612 5230, ragnar.kass@siseministeerium.ee). Eelnõu ja seletuskirja on keeleliselt toimetanud Siseministeeriumi õigusosakonna keeleteimetaja Airi Kapanen (tel 612 5241, airi.kapanen@siseministeerium.ee).

1.3. Märkused

Eelnõu ei ole seotud muu menetluses oleva eelnõu, Euroopa Liidu õiguse rakendamise ega Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga.

Eelnõu kohaselt muudetakse määruse 23. mail 2017. aastal jõustunud redaktsiooni avaldamismärkega [RT I 20.05.2017, 11](#).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu punktiga 1 antakse määruse § 3 punkt 5 uues sõnastuses, mille kohaselt peetakse arestimajas kinni väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse või välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse alusel kinnipeetud välismaalasi (edaspidi *väljasaadetav või rahvusvahelise kaitse taotleja*). Muudatusega määratakse kindlaks, et peale väljasaadetavate võib arestimajas kinni pidada ka rahvusvahelise kaitse taotlejaid. VSS-is ja VRKS-is on reguleeritud sellise välismaalase, kellel puudub Eestis viibimiseks seaduslik alus või kes on esitanud rahvusvahelise kaitse taotluse, kinnipidamine. Üldjuhul paigutatakse välismaalaste regulatsiooni alusel kinni peetud välismaalased halduskohtu loal kinnipidamiskeskusesse¹, mis asub Rae vallas Soodevahe külas ning mahutab kuni 123 välismaalast. Samas võib väljasaadetava või rahvusvahelise kaitse taotleja paigutada politsei arestimajja, kui tema kinnipidamine kinnipidamiskeskuses ei ole turvalisuse või tervisekaitse kaalutlustel või muul põhjusel võimalik või see on oluliselt raskendatud². Selline erandkorras arestimajas majutamine võib olla näiteks vajalik olukorras, kus kinnipidamiskeskus on ajutiselt kasutuskõlbmatu (veeavarii, tulekahju) või kinnipidamiskeskuses viibivaid isikuid tuleb kaitsta välismaalase agressiivse käitumise eest. Erandi kasutamisel tuleb igati austada isiku põhiõigusi, vältida tema korduvat üleviimist ja võimalikku kahjulikku mõju isiku heaolule, eriti tuleb seda arvestada haavatavate isikute puhul.

Eelnõu punktiga 2 täiendatakse määruse § 4 lõiget 2. Kehtiva määruse § 4 lõike 2 järgi lubati määruse § 2 lõikes 1 nimetatud isik arestimajja dokumendi alusel, mis võimaldab tuvastada tema isiku ja arestimaja küllastamise õiguse. Muudatusega ei välistata seni kehtinud võimalust tuvastada isikusamasus ka muul viisil kui isikut tõendava dokumendi³ alusel, vaid täpsustatakse § 4 lõike 2 esimest lauseosa nii, et arestimajja saab isiku lubada isikusamasuse tuvastamist võimaldava dokumendi alusel üksnes siis, kui tal ei ole isikut tõendavat dokumenti. Kuid ka edaspidi on vaja tuvastada arestimaja küllastamise õigus seda võimaldava dokumendi alusel.

Eelnõu punktiga 3 asendatakse määruse § 4 lõikes 3 sõnad „haigus- või joobetunnustega“ sõnadega „haigus- või joobeseisundile viitavate tunnustega“. KorS-i §-s 36 on sätestatud termin

---

¹ Siseministri 16. oktoobri 2004. aasta määruse nr 44 „[Kinnipidamiskeskuse sisekorraeskiri](#)“ § 1 järgi määratakse kinnipidamiskeskuse sisekorraeskirjas väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse ning välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse alusel kinnipidamiskeskusesse paigutatud välismaalase kinnipidamise tingimused ja kord (1.11.2018).

² [väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse](#) § 23 lõige 4 ja [välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse](#) § 36³ lõige 3.

³ [isikut tõendavate dokumentide seadus](#), § 2.

„joobeseisund“ ning sotsiaalministri 26. juuni 2014. aasta määrusega nr 37 „Joobeseisundile viitavate tunnuste loetelu ja nende tunnuste esinemise või mitteesinemise tuvastamise viisid“ on määratud joobeseisundile viitavate tunnuste loetelu ja viisid, kuidas nende tunnuste esinemist või mitteesinemist tuvastada. Muudatusega ühtlustatakse terminikasutus õigusaktides ja võetakse kasutusele termin „joobeseisundile viitavad tunnused“ termini „joobetunnused“ asemel.

Eelnõu punktiga 4 asendatakse määruse § 5 lõikes 2 sõnad „riiklikusse kinnipeetavate, karistusjärgselt kinnipeetavate, arestialuste ja vahistatute registrisse“ sõnaga „vangiregistrisse“. Riigikogu võttis 18. veebruaril 2015. aastal vastu VangS-i ja kriminaalhooldusseaduse muudatused⁴, millega ühendati kaks registrit: riiklik kinnipeetavate, karistusjärgselt kinnipeetavate, arestialuste ja vahistatute register⁵ ning kriminaalhooldusregister⁶, ja loodi kinnipeetavate, arestialuste, vahistatute ja kriminaalhooldusaluste andmekogu, ametliku nimetusega vangiregister⁷. Andmekogu lühinimetuseks on kasutusel VangS-i § 5¹ lõikes 3, milles on esitatud andmekogu asutava määruse volitusnorm, ning andmekogu põhimääruse pealkirjas ja määruses. Lähtudes eeltoodust on vajalik muuta arestimaja sisekorraeeskirjas andmekogu nimetust ja määrata, et vastuvõetud kinnipeetu andmed kantakse vangiregistrisse.

Eelnõu punktiga 5 täiendatakse määruse § 5 lõikega 2¹. Muudatusega täpsustatakse regulatsiooni, mis puudutab arestimajja vastuvõetud väljasaadetava või rahvusvahelise kaitse taotleja andmete kandmist andmekogusse. Kinnipidamiskeskusesse paigutatud välismaalane tuleb registreerida. VSS-i § 33¹⁴ kohaselt töödeldakse Eestis seadusliku aluseta viibivate ja viibinud välismaalaste Eestis viibimise ja Eestist lahkumise kohustuse täitmisega seotud menetluste käigus antud haldusaktide ja sooritatud toimingute andmeid Eestis seadusliku aluseta viibivate ja viibinud välismaalaste andmekogus. Samuti on VRKS-i § 77 alusel loodud rahvusvahelise kaitse andmise register, kus töödeldakse rahvusvahelise kaitse menetluse või ajutise kaitse menetlusega seotud andmeid. Eelnimetatu tõttu ei kohaldata määruse § 5 lõiget 2 välismaalase kohta, kes on arestimajja paigutatud VSS-i või VRKS-i alusel. Muudatuse järgi kantakse arestimajja vastuvõetud väljasaadetava andmed Eestis seadusliku aluseta viibivate ja viibinud välismaalaste andmekogusse ning rahvusvahelise kaitse taotleja andmed riiklikusse rahvusvahelise kaitse andmise registrisse.

Eelnõu punktiga 6 tunnistatakse kehtetuks määruse § 6 lõike 1 punktid 5 ja 9.

Riigis seadusliku aluseta viibiv välismaalane paigutatakse arestimajja kinnipidamise protokolliga või kohtulahendi alusel. Kuivõrd need dokumendid on juba määruse § 6 lõike 1 punktides 2 ja 4 ette nähtud, tuleb lõike 1 punkt 5 tunnistada kehtetuks.

Riigikogu võttis 11. oktoobril 2017. aastal vastu sotsiaalhoolekande seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse⁸, millega kaotati alaealiste komisjonid ning kujundati ümber õigus- ja lastekaitse süsteemide reageerimise praktika õigusrikkumise toime pannud lapse teole ja tema abivajadusele. Seadus jõustus 1. jaanuaril 2018 ja selle tõttu tuleb määruse § 6 lõike 1 punkt 9 tunnistada kehtetuks. Arestimajja paigutamise aluseks olev dokument ei saa enam olla alaealiste komisjoni otsus sundtoomise kohta.

---

⁴ [vangistuseseaduse ja kriminaalhooldusseaduse muutmise seadus](#) (1.11.2018).

⁵ asutati VangS-i § 5¹ alusel Vabariigi Valitsuse määrusega.

⁶ asutati kriminaalhooldusseaduse § 26 lõike 5 alusel justiitsministri määrusega.

⁷ Riigi infosüsteemi kuuluv andmekogu asutati Vabariigi Valitsuse 1. märtsi 2018. aasta määrusega nr 19 „[Kinnipeetavate, vahistatute, arestialuste ja kriminaalhooldusaluste andmekogu põhimäärus](#)“ (1.11.2018).

⁸ [sotsiaalhoolekande seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus](#) (1.11.2018).

Eelnõu punktiga 7 jäetakse määruse § 6 lõikest 2 välja viide määruse § 6 lõike 1 punktile 9. Kuna määruse § 6 lõike 1 punkt 9 tunnistatakse kehtetuks, tuleb muuta ka sama paragrahvi lõiget 2.

Eelnõu punktiga 8 asendatakse määruse § 8 lõikes 3 sõnad „arestimaja töö arvestuse raamatusse“ sõnadega „isiku kinnipidamise protokoll“. Muudatuse kohaselt lisatakse juhtudel, kui kinnipeetul ei ole isikliku toimikut, andmed kinnipeetu lähedase teavitamise kohta (lähedase nimi ja telefoninumber ning teatamise kellaaeg) arestimaja töö arvestuse raamatu asemel isiku kinnipidamise protokoll. Arestimaja töö arvestuse raamatusse kantakse eeskätt arestimaja töökorraldust puudutavad andmed, kuid selles raamatus oleva märkuste lahtri suurus ei võimalda sinna kanda vajalikud mahus andmeid kinnipeetu kohta. Kui kinnipeetul on isiklik toimik, lisatakse andmed lähedase teavitamise kohta toimikusse eraldi lehele. Kui kinnipeetul isikliku toimikut ei ole, on otstarbekas teha märges lähedase teavitamise kohta isiku kinnipidamise protokoll⁹. Kinnipeetu andmete koondamine ühte dokumenti lihtsustab andmete leidmist ja kontrollimist, sealhulgas andmeid kinnipidamisest teavitamise kohta. Samuti saab kinnipeetu kinnitada allkirjaga, et ta on tutvunud protokolliga, sealhulgas, et ta on kursis, kas tema lähedast on teavitatud või mitte. Lisaks, andmed lähedase teavitamise kohta kantakse ka vangiregistrisse.

Eelnõu punktiga 9 täiendatakse määruse § 13 lõiget 1 punktiga 9. VangS-i § 156 lõike 2 järgi hoitakse vahistatuid ja arestialuseid arestimajas kogu ööpäeva lukustatud kambrites, kus on võimalik nende pidev visuaalne või elektrooniline jälgimine. Muudatuse kohaselt on vajaduse korral kambri sisustuse osa ka jälgimiskaamera. Õiguskantsler on näiteks 2018. aasta arestimajadesse tehtud kontrollkäikude kokkuvõtetes¹⁰ juhtinud tähelepanu sellele, et võimalik on iga isikut arvestades kaaluda, kas ööpäevaringne videovalve arestimaja kambrites on möödapääsmatult vajalik (näiteks arestialuse tervises seisundi tõttu), ning otsustada, kas ja kui suures ulatuses seda igal konkreetsel juhul võiks rakendada. Juhul, kui arestimajas on võimalus paigaldada jälgimiskaamera, tuleb hinnata elektroonilise jälgimise rakendamise vajalikkust.

Eelnõu punktiga 10 asendatakse määruse § 14 lõike 1 punktis 4, § 20 lõikes 3, § 31 lõikes 2 ja § 36 lõigetes 1–2 sõna „väljasaadetav“ sõnadega „väljasaadetav või rahvusvahelise kaitse taotleja“ vastavas käändes. Kuna määruse § 3 punkti 5 muudetakse, tuleb muuta ka eelnimetatud sätteid.

Eelnõu punktiga 11 täiendatakse määruse § 15 lõiget 2 punktiga 5. Muudatuse kohaselt luuakse kinnipeetu ümberpaigutamiseks lisavõimalus. Praegu puudub sõnaselge õiguslik alus, mille järgi kinnipeetu arestimaja ületäituvuse korral ümber paigutada. Näiteks, arvestades kohtade arvu arestimajades ja nende täituvust, võib tekkida vajadus paigutada kinnipeetu Tallinna arestimajast ümber Jõhvi arestimajja.

Eelnõu punktiga 12 täiendatakse määruse § 15 lõikega 2¹. VSS-i või VRKS-i alusel väljasaadetav või rahvusvahelise kaitse taotleja tuleb üldreegli kohaselt majutada järelevalve all kinnipidamiskeskuses. Kui seadusliku aluseta Eestis viibivat välismaalast on vaja VSS-i § 15 lõikes 2 sätestatud alusel ja lõikes 1 nimetatud põhimõtteid arvestades kinni pidada kauem kui 48 tundi, peab Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet halduskohtult taotlema loa ta kinni pidada ja paigutada kinnipidamiskeskusesse kuni kaheks kuuks. Olukorras, kus

---

⁹ Vabariigi Valitsuse 19. juuni 2014. aasta määrus nr 85 „[Isiku kinnipidamise dokumenteerimise kord](#)“ (1.11.2018).

¹⁰ Näiteks õiguskantsleri nõunike 7. augusti 2018. aasta etteteatamata kontrollkäik Politsei- ja Piirivalveameti Kärkla politseijaoskonna arestimajja. [Kontrollkäigu kokkuvõte Kärkla politseijaoskonna arestimajja](#) (1.11.2018).

kinnipeetud välismaalane on ajutiselt VSS-i § 23 lõike 4 või VRKS-i § 36³ lõike 3 alusel paigutatud arestimajja, on välismaalase kinnipidamine teistsuguses kinnipidamise korras õigustatud kuni oht või takistav asjaolu on möödas. Muudatuse kohaselt paigutatakse väljasaadetav või rahvusvahelise kaitse taotleja arestimajast ümber kinnipidamiskeskusesse, kui halduskohus on selleks loa andnud või alus tema väljaspool kinnipidamiskeskust majutamiseks on ära langenud.

Eelnõu punktiga 13 asendatakse määruse § 16 lõikes 2 sõna „prefekt“ sõnaga „arestimaja juht“ ja sõnad „tema määratud“ sõnadega „teda asendav“ ning § 16 lõikes 3 sõna „prefektid“ sõnadega „arestimaja juhid“ ja sõnad „nende määratud“ sõnadega „neid asendavad“. Muudatuste järgi otsustab kinnipeetu ümberpaigutamise ühe prefektuuri tööpiirkonnas arestimaja juht või teda asendav ametnik ning kinnipeetu ümberpaigutamise ühe prefektuuri arestimajast teise prefektuuri arestimajja otsustavad vastastikusel kokkuleppel arestimaja juhid või neid asendavad ametnikud. Prefektuuri arestimajasid koordineerib arestimaja juht ning lähtudes tema pädevusest ja töökorraldusest, on otstarbekas otsustada arestimaja juhi tasandil kinnipeetu ümberpaigutamine ühe prefektuuri tööpiirkonnas või prefektuuride arestimajade vahel.

Eelnõu punktiga 14 tunnistatakse määruse § 16 lõige 5 kehtetuks. Kehtiva määruse § 16 lõike 5 järgi esitab arestimaja juht väljasaadetava arestimajast kinnipidamiskeskusesse ümberpaigutamiseks määruse § 15 lõike 2 punkti 3 alusel taotluse Politsei- ja Piirivalveameti kodakondsus- ja migratsiooniosakonnale. Kõnesolevat sätet väljasaadetava arestimajast kinnipidamiskeskusesse ümberpaigutamiseks praktikas aga ei rakendata, kuna VSS-i ja VRKS-i alusel paigutatakse isik kinnipidamiskeskusesse halduskohtu otsuse alusel.

Eelnõu punktiga 15 muudetakse määruse § 17 lõiget 1 seoses muudatusega määruse § 5 lõikes 2 ja § 5 lisatava lõikega 2¹. Kõnesolevas sättes on vajalik muuta andmekogu nimetust ja määrata, et ümberpaigutatava kinnipeetu andmed kantakse vangiregistrisse. Muudatusega jäetakse välja nõue vormistada kinnipeetu ümberpaigutamise otsus (välja arvatud prefektuurisisesel ümberpaigutamisel) kirjalikult, sest ümberpaigutamise, sealhulgas vanglasse ümberpaigutamise korral tehakse selle otsuse kanne vangiregistrisse. Kuna määruse § 5 täiendatakse lõikega 2¹, täpsustatakse ka määruse § 17 lõikes 1, et andmed arestimajja vastu võetud väljasaadetava ümberpaigutamise otsuse kohta kantakse Eestis seadusliku aluseta viibivate ja viibinud välismaalaste andmekogusse, ning rahvusvahelise kaitse taotleja ümberpaigutamise otsuse kohta riiklikusse rahvusvahelise kaitse andmise registrisse.

Eelnõu punktiga 16 asendatakse määruse § 17 lõikes 2 sõnad „Otsuses esitatakse“ sõnadega „Vangiregistrisse, Eestis seadusliku aluseta viibivate ja viibinud välismaalaste andmekogusse või riiklikusse rahvusvahelise kaitse andmise registrisse kantakse“. Muudatus on tingitud määruse § 5 lõike 2 ja § 17 lõike 1 muudatustest. Kinnipeetu ümberpaigutamise otsus tehakse vangiregistris ja selle tõttu on vaja määrata, et andmed ümberpaigutamise otsuse kohta kantakse vangiregistrisse. Samuti on vaja sõnaselgelt määrata, et väljasaadetu või rahvusvahelise kaitse taotleja ümberpaigutamise korral kantakse andmed ümberpaigutamise otsuse kohta vastavalt Eestis seadusliku aluseta viibivate ja viibinud välismaalaste andmekogusse või riiklikusse rahvusvahelise kaitse andmise registrisse.

Eelnõu punktiga 17 asendatakse määruse § 20 lõike 6 punktis 2 sõna „akt“ sõnaga „protokoll“. Muudatusega viiakse määruse § 20 lõige 3 vastavusse kehtiva õigusega. KorS-i § 46 lõike 6 alusel on isiku kinnipidamise dokumenteerimise kord kehtestatud Vabariigi Valitsuse 19. juuni

2014. aasta määrusega nr 85 „Isiku kinnipidamise dokumenteerimise kord“, mille § 1 lõike 1 kohaselt dokumenteeritakse isiku kinnipidamine isiku kinnipidamise protokollis.

Eelnõu punktiga 18 muudetakse määruse § 26 lõiget 2. Kinnipeetu hügieeni kohta täpsustatakse, et vähemalt kord nädalas võimaldatakse kasutada dušši ja üldjuhul kahe nädala tagant vahetatakse voodipesu. VangS-i § 50 lõike 2 järgi võimaldatakse kinnipeetavale vähemalt üks kord nädalas, samuti vanglasse vastuvõtmisel, saun, vann või dušš. VangS-i § 1 ja § 156 lõike 1 järgi kohaldatakse VangS-i aresti ja eelvangistuse täideviimise korraldusele arestimajas. Arestimajas osutatav kinnipidamisteenus on võrreldes vanglas osutatavaga enamasti lühiajalisem ja kui kõrvale jätta vahistatud isikud, osutatakse seda teenust eri alustel. Arestimajal tuleb pakkuda kinnipeetule hügieeniteenuseid, et ta saaks hoolitseda oma isikliku hügieeni eest. Muudatuse kohaselt ei võimaldata kinnipeetul kasutada sauna. Praegu ei ole üheski arestimajas kinnipeetutel otstarbekuse kaalutlusel sauna kasutamise võimalust. Kinnipeetule on võimaldatud ja võimaldatakse ka edaspidi määruse § 26 lõike 2 järgi kasutada kord nädalas dušši. Muudatusega määratakse duši kasutamise sagedus ja võimaldatakse seda teha vähemalt kord nädalas. Põhjendatud vajaduse korral võib kasutada duši all käia sagedamini kui üks kord nädalas. Samuti täpsustatakse § 26 lõikes 2, et voodipesu vahetatakse üldjuhul kahe nädala tagant. Kehtiva regulatsiooni järgi võimaldati voodipesu vahetada kord nädalas. Praktikas on otstarbekas ette näha voodipesu vahetamine kahe nädala tagant. Samuti kindlustab vangla¹¹ voodipesu vahetamise üldjuhul 14 päeva järel. Muudatusega määratakse voodipesu vahetamise sagedus ja selle kaudu võimaldatakse põhjendatud vajaduse korral vahetada voodipesu sagedamini kui üldjuhul kahe nädala tagant.

Eelnõu punktiga 19 tunnistatakse kehtetuks määruse § 28, mis puudutab suitsetamise korraldust. Muudatusega keelatakse arestimajas tubakatoodete ja nendega seonduvate toodete tarbimine.

TubS-is eristatakse seoses tubakatoote ja tubakatootega seonduva toote tarbimisega kohti, kus suitsetamine on keelatud TubS-i § 29 järgi, ja kohti, kus suitsetamine on piiratud TubS-i § 30 järgi. Suitsetamiseks keelatud kohtade loetelus ei ole nimetatud ei vanglat ega arestimaja ega nende maa-alasid. Lähtudes sellest ja TubS-i § 30 lõikest 1, saavad vangla ja arestimaja valdaja enda äranägemisel otsustada, kas nad lubavad oma ruumides või piiratud maa-alal suitsetada, kusjuures tuleb järgida TubS-i § 30 lõiget 3 (nõuded suitsetamisruumile) ja TubS-i § 31 (suitsetamine toitlustusettevõttes). Riigikogus 17. veebruaril 2017. aastal vastu võetud¹² TubS-i muudatustega kaotati võimalus suitsetada suitsetamisalal. Seega on vanglas ja arestimajas kui riigiasutustes suitsetamine lubatud TubS-i § 30 lõike 2 punkt 1 kohaselt üksnes suitsetamisruumis ja juhul, kui on täidetud TubS-i § 30 lõikes 3 nimetatud nõuded suitsetamisruumile. Peale nende nõuete tuleb arvestada, et seadusandja ei ole valdajale ette näinud kohustust suitsetamisruum eraldada¹³.

Vanglates on suitsetamine keelatud alates 1. oktoobrist 2017. Samuti on sellega seoses keelatud tuua vangla territooriumile suitsetatavaid tubakatooteid ja esemeid, millest ja mille abil on võimalik suitsetatavaid tubakatooteid kokku panna või neid suitsetada. Asjakohased justitiisministri 30. novembri 2000. aasta määruse nr 72 „Vangla sisekorraeeskiri” (edaspidi

¹¹ näiteks [Tallinna vangla kodukord](#), p 11.2.2; [Tallinna vangla avavangla kodukord](#), p 11.2.3 (16.01.2019).

¹² [tubakaseaduse muutmise seadus](#) (16.01.2019).

¹³ [seletuskiri tubakaseaduse muutmise seaduse eelnõu 350 SE I juurde](#), lk 18 (1.11.2018).

vangla sisekorraeeskiri) §-de 82 ja 64¹⁴ muudatused¹⁴ võttis Vabariigi Valitsus vastu 6. oktoobril 2016. aastal. Lisaks on eri vanglad oma kodukorras keelanud tarbida ka muid tubakatooteid ja nendega seonduvaid tooteid VangS-i § 15 lg 4 alusel.

Muudatuste väljatöötamise raames tegi Justiitsministeerium põhiõiguste riive analüüsi, milles hinnati seda, kas õigus vabale eneseteostusele tubakatoote tarvitamise näol kaalub üle igapäevase õiguse tervise kaitsele. Analüüsis leiti, et suitsetamine kuulub põhiseaduse (edaspidi PS) § 19 sätestatud vabaduspõhiõiguse kaitsealasse. See on lihtsa seadusreservatsiooniga põhiõigus, mida võib piirata mis tahes põhjusel, mis ei ole PS-ga otseselt keelatud¹⁵. Kokkuvõttes tõdeti analüüsis, et kõnesolev meede on proportsionaalne selleks, et ennetada ja leevendada inimeste tervise- ja haigestumisriskist lähtuvat kahju ning luua tervist toetav elu- ja töökeskkond, toetada vabanemist sõltuvusest, säästa riigi raha, vähendades kulusid tervishoiuteenustele, samuti vähendada tubakatoote tarvitamisega kaasnevat julgeolekuohtu. Kohtupraktika järgi on õigus suitsetada selline põhiõigus, mida on võimalik piirata, muu hulgas ka selleks, et tagada vangla julgeolek, kaitsta suitsetajate endi, teiste kinnipeetavate ja vanglaametnike tervist ning otstarbekamalt kasutada maksumaksja raha, arvestades, et kinnipeetavate ravi rahastamise riisikot kannab Eesti maksumaksja ning suitsetajate tervishoid on kallim kui mitteduitsetajate tervishoid¹⁶.

Kehtiva õiguse kohaselt on arestimajades suitsetamise aeg ja koht piiritletud. Arestimaja sisekorraeeskirja § 28 lõike 1 kohaselt on kinnipeetul lubatud suitsetada üksnes selleks ette nähtud ja vastavalt märgistatud kohtades, nende olemasolu korral, ja ajal, mil kinnipeetul on õigus seal viibida. Suitsetamisruumi nõuetest (TubS-i § 30 lõige 3) üks olulisemaid käib suitsetamisruumide ventilatsioonisüsteemide kohta. Need peavad olema iseseisvad ja pidevad või ühendatud teiste pidevalt toimivate õhu väljatõmbesüsteemidega eraldi püstiku kaudu, samuti peab suitsetamisruum olema alarõhuline ja õhu väljatõmme suitsetamisruumis olema vähemalt 8,4 liitrit sekundis ruutmeetri kohta. Terviseameti hinnangul¹⁷ ei olnud näiteks Põhja prefektuuri arestimajas, asukohaga Rahumäe tee 6/1, TubS-i nõuetele vastav suitsetamisruum, samuti ei olnud eelkirjeldatud nõuded tagatud üheski kambris ning kuigi suitsetamine oli kõigis kambrites keelatud, oli neis tunda suitsulõhna. Nõuetekohase ventilatsioonisüsteemita levib suits suitsuruumist ka teistesse ruumidesse, sealhulgas arestimaja töötajate tööruumidesse, ning see võib häirida mitteduitsetajad ja kahjustada nende tervist. Määruse § 31 lõike 2 järgi võimaldatakse arestialuse, väljasaadetava ja vahistatu soovil tal vähemalt üks tund päevas viibida valve all värskes õhus. Kinnipeetule arestimaja päevakavas ette nähtud ajal kasutamiseks mõeldud jalutusala jalutuskambrid on seintega piiratud. Jalutuslal ei ole võimalik tagada tubakasuitsuvaba keskkonda töötajatele ja kinnipeetutele, kes soovivad viibida värskes õhus, ehk tagada PS-i § 28 lõikes 1 sätestatud igapäevase õiguse tervise kaitsele. Arestimajades ei ole eelkirjeldatu tõttu võimalik kinnipeetutel 2018. aasta 1. jaanuarist suitsetada.

Eelnõuga kavandavate muudatuste jõustumisel kaob muu hulgas erisus arestimajas ja vanglas kinnipeetud isikutele kohaldatavate tingimuste vahel. Pärast vanglas suitsetamise keelamist on praktikas esinenud näiteks juhtumeid, kus kinnipeetav on taotlenud enda tagasisipagutamist arestimajja, kus tal oli võimaldatud suitsetada. Lisaks tuleb arvestada, et arestimajas peetakse

¹⁴ Analüüs on esitatud seletuskirja lisa 1. Kättesaadav veebis eelnõude infosüsteemis (toimik 16-0408 - [Justiitsministri 30. novembri 2000. a määruse nr 72 „Vangla sisekorraeeskiri“ muutmise määruse eelnõu](#)) (1.11.2018).

¹⁵ Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 13. jaanuari 2010. aasta otsus nr [3-2-1-152-09](#), p 11.

¹⁶ Tartu Ringkonnakohtu 6. detsembri 2017. aasta määrus haldusasjas nr [3-17-1449](#), p-d 21, 25, 28.

¹⁷ Terviseameti 30. jaanuari 2018. aasta kirjas nr 9.3-2/534 esitatud hinnang suitsetamisruumile.

isikuid kinni lühemat aega võrreldes vangistuse ajaga. Määruse § 3 punktides 1–10 loetletakse isikud, keda peetakse arestimajas kinni. Kinnipidamise täpne kestus sõltub kinnipidamise alustest, ulatudes kuni 30 päevani isikute puhul, kellele kohus on määranud väärteo eest aresti karistusseadustiku § 48 alusel.

Eelkirjeldatud põhjendustel ei ole hinnanguliselt otstarbekas nõuetekohaseid suitsetamisruume arestimajja ehitada.

Eelnõu punktiga 20 asendatakse määruse § 30 lõikes 6 sõnad „juhi määratud ametniku valduses“ sõnadega „vastavas ruumis“. Pärast seda töökorralduslikku muudatust hoitakse ravimit, mida kinnipeetule on vaja manustada regulaarselt, arestimaja asjakohases ruumis.

Eelnõu punktiga 21 asendatakse määruse § 30 lõike 7 punktis 3 ja lõikes 8 sõna „juhtimiskeskust“ sõnaga „operatiivteabetalitust“, kuna muutunud on struktuuriüksuse nimetus, mis suunab politseiresseeritud väljakutsetele ja ühtlasi võtab vastu infot kinnipeetu raskest haigestumisest, raviasutusse toimetamisest või surmast või välisriigi kodanikust kinnipeetu surmast. Muudatuse järgi peab arestimaja ametnik või arestimaja eelnimetatust viivitamata informeerima prefektuuri operatiivteabetalitust.

Eelnõu punktiga 22 täiendatakse määruse § 31 lõike 1 punkti 4 pärast sõna „notariga“ ning punkti 13 pärast sõna „isikuga“ tekstiosaga „arestimaja päevakavas ettenähtud ajavahemikel ning arestimaja juhi loal muul ajal.“. Määruse § 27 kohaselt nähakse arestimaja päevakavas ette kinnipeetu toilitustamise, öörahu jm ajad ja nende kestus, samuti ajavahemikud kinnipeetu osalemiseks kohtuistungil, uurimistoimingul ja kokkusaamisel. Lähtudes eelkirjeldatust täpsustatakse, et arestimaja turvalisuse ja sujuva töökorralduse tagamiseks on võimalik kohtumisi kavandada arestimaja päevakava alusel. Seega on pärast muudatust kinnipeetul õigus piiramatult kohtuda kaitsja, advokaadist esindaja, vaimuliku, oma riigi konsulaartöötaja, tõestamistoimingu tegemiseks notariga ja Kaitseväe struktuuriüksuse ülema või tema volitatud isikuga, arvestades arestimaja päevakavas ettenähtud aegu. Lisaks lubatakse kinnipeetul arestimaja juhi loal eespool nimetatud isikutega erandjuhul kohtuda ka muul ajal.

Eelnõu punktiga 23 muudetakse määruse § 31 lõiget 3 tingituna VangS-i § 31¹ uuest sõnastusest. VangS-i oli vaja muuta lähtudes Euroopa Inimõiguste Kohtu lahendist¹⁸, milles tuvastati Eestil Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikli 10 rikkumine. Eelkirjeldatu tõttu võimaldatakse vanglas kinnipeetavatele ligipääs peale ametlike õigusaktide andmebaaside ja kohtulahendite registri alates 1. augustist 2019 ligi pääseda nii Riigikogu kui ka õiguskantsleri veebilehele. Samamoodi määratakse arestimaja sisekorraeeskirjas arestialusele ja vahialusele vastav võimalus. EL õigusest tulenevalt peavad riigid tagama, et väljasaadetaval või rahvusvahelise kaitse taotlejal on teave olemasolevate õiguskaitsevahendite kohta. Arvestades, et kinnipidamiskeskuses on välismaalastele võimaldatud juurdepääs teatud internetilehekülgedele, tagatakse see õigus ka neile väljasaadetavatele ning rahvusvahelise kaitse taotlejatele, kes on ajutiselt paigutatud arestimajja ja kus vastav tehniline võimekus on loodud. Määruses nähakse ette, et arestialune, vahialune, väljasaadetav ja rahvusvahelise kaitse taotleja võivad järelevalve all kasutada selleks kohandatud arvutites ametlike õigusaktide andmebaase, kohtulahendite registrit, Riigikogu veebilehte ja õiguskantsleri veebilehte, kui arestimajas on selleks tehnilised tingimused. Täpsustatakse, et juurdepääs on keelatud veebilehe osale, mis võimaldab elektroonilist suhtlemist.

---

¹⁸ 19. jaanuari 2016. aasta otsus nr 17429/10 kohtuasjas *Kalda vs. Estonia*. [Vangistusseaduse muutmise seadus 680 SE](#) seletuskiri, lk 2 (17.05.2019).

Eelnõu punktiga 24 täiendatakse määruse § 33 lõikega 3. Muudatuse kohaselt võimaldatakse kinnipeetul anda isiklikke asju arestimajast kolmandatele isikutele. Selleks on vajalik kinnipeetu taotlus ja uurimisasutuse või kohtuvälise menetleja ametniku nõusolek.

Eelnõu punktiga 25 täiendatakse määruse § 36 lõiget 1 pärast sõna „saada“ sõnadega „üks kord kalendrikuu jooksul“. Muudatusega täpsustatakse ajavahemikku, mille vältel on õigus arestimajas saada käsi- või postipakki kogukaaluga kuni viis kilogrammi. Vangla sisekorraeeskirja § 57 lõike 4 kohaselt võib vahistatu saada pakiga kahe kuu jooksul kuni kümme kilogrammi asju. Määruses nähakse ette, et vahistatul ja väljasaadetaval on õigus saada üks kord kalendrikuu jooksul käsi- või postipakk kogukaaluga kuni viis kilogrammi.

Eelnõu punktiga 26 muudetakse määruse § 36 lõike 2 punkti 2. Muudatuse kohaselt jäetakse vahistatule ja väljasaadetavale pakiga saadetavate esmaste hügieenitarvete loetelust välja preservatiivid ning ajakohastatakse vahistatule ja väljasaadetavale pakiga saadetavate hügieenitarvete loetelu, tehes võimalikuks saata käsi- või postipakiga ka dušigeeli, hambapastat ja hambaharja ning muid esmaseid hügieenitarbeid arestimaja ametniku loal. Ühtse praktika kujundamise eesmärgil lepatakse arestimajade vahel kokku esmaste hügieenitarvete määratlus.

Eelnõu punktiga 27 tunnistatakse kehtetuks määruse § 36 lõike 2 punktid 7 ja 9. Muudatuse kohaselt ei ole vahistatule ja väljasaadetavale lubatud pakiga saata tikke ja tubakatooteid ning toiduaineid.

Punkti 7 kehtetuks tunnistamine on tingitud eelnõuga määruse § 28 kehtetuks tunnistamisest. Arestimajas ega selle territooriumil ei ole võimalik tubakatooteid ega nendega seonduvaid tooteid tarbida. Selle tõttu ei ole vaja vahistatule ja väljasaadetavale käsi- või postipakiga saata tikke ja tubakatooteid.

Punkti 9 kehtetuks tunnistamise eesmärk on tagada arestimajas kinnipeetavate vahistatute ja väljasaadetavate tervise kaitse ja arestimaja turvalisus ning edaspidi ei tohi ei vahistatutele ega väljasaadetavatele saata käsi- või postipakiga toiduaineid. VangS-i § 41 lõike 1 alusel tuleb kohelda arestialust või vahistatut viisil, mis austab tema inimväärikust, ning kindlustab, et karistuse kandmine ei põhjusta talle rohkem kannatusi või ebameeldivusi kui need, mis paratamatult kaasnevad vanglas või arestimajas kinnipidamisega. Toitlustamise kohta on VangS-i § 98 lõike 1 järgi vanglal ja arestimajal õigus oma sisekorraeeskirjades kindlaks määrata lubatud esemete loetelu, mida vahistatule tohib pakiga saata. Vangla sisekorraeeskirja §-s 74¹ esitatud loetelu järgi ei saa vahistatule vanglasse pakiga saata toiduaineid. Vanglas on kinnipeetavatel küll võimalik sisekorraeeskirja §-s 74 määratud korras osta vähemalt üks kord kuus toiduaineid. Arestimaja kehtiva sisekorraeeskirja § 36 lõike 2 punkti 8 järgi võib vahistatule ja väljasaadetavale toidupakis saata juur- ja puuvilju, mahla, mahlajooke (mitte klaas- ega metalltaaras), küpsiseid, kuivikuid, viilutatud saia ja leiba, soolakala, konserve (mitte klaas- ega metalltaaras), täissuitsuvorsti, termiliselt töödeldud või soolaliha, kompvekke (välja arvatud karamell).

Praegune säte määruse § 36 lõike 2 punktis 9 ei võimalda arestimajal tagada pakiga saadetud toiduainete hügieeni, muu hulgas ei ole võimalik tagada pakiga saadetavate toiduainete hügieeni pakkide läbiotsimisel ega nende säilitamisel. Kui hügieeninõudeid ei järgita, võivad toiduained rikneda ning riknenud toit ohustab nii kinnipeetute kui ka arestimaja ametnike tervist. Arestimajade praktikas on näiteks esinenud juhtumeid, kus kinnipeetu hoiab pakendatud ja viilutatud suitsuvorsti pesukaasis külmas vees. Samuti on arestimaja personal täheldanud, et suvel postipakiga saadetud apelsinid on hallitanud juba 3–4 päeva pärast. Arestimajas napib

sobiva temperatuuriga külmkappe, kuid toiduainete hoidmise tingimusi ei ole otstarbekas ka luua, arvestades, et arestimaja tagab kõigile kinnipeetutele toitlustamise.

Muudatus aitab kaasa arestimajas üleüldise turvalisuse tagamisele ning võimaldab lihtsamini välistada keelatud esemete ja ainete arestimajja lubamise. Pakiga saadetavate toiduainete sisse on võimalik peita erinevaid arestimaja sisekorraeskirjas keelatud esemeid või aineid. Arestimajade kõnesoleva probleemi näited on järgmised. Määruse § 39 lõike 1 punkti 4 ja 7 järgi on keelatud vastavalt narkootilised, psühhotroopsed ja muud uimastava või tugeva toimega ained ning alkohol ja alkoholi sisaldavad ained. Keelatud ainet on süstitud puuviljadesse või mahlapakkidesse või peidetud küüslauguküünte vahele. Määruse § 36 lõike 3 järgi ei tohi pakis olla ei kirja ega sedelit, kuid ühel juhul leiti 32 kirja suletud kommipakist, milles olid lahtikeeratava kommipaberiga kommid. Lisaks esineb seoses toidupakkidega juhtumeid, kus arestimajast vanglasse edasi liikuvale kinnipeetule järjepidevalt saadetakse lubatud asjade varjus toiduaineid, mis arestimajades on keelatud (šokolaad, kohv, tee jne). Pakist leitud keelatud toiduained pannakse arestimajas hoiule, aga vanglas saab kinnipeetu need kätte – sellisel kujul on kinnipeetu saanud esemed kätte odavamalt kui vanglapoest ostetuna. Samuti on olnud juhtum, kus kinnipeetule ei antud arestimajas pakki kätte, sest ta saadeti samal päeval vanglasse. Kui postipakk talle vanglas kätte anti, tuli habemeajamistoote pakendist muu hulgas välja ka mobiiltelefon.

Seesamel, et keelata toiduainete pakiga saatmine, oleks võimalik piirata nende toiduainete nimekirja, mida on vahistatutele ja väljasaadetavatele võimalik käsi- või postipakiga arestimajja saata. Samas ei ole võimalik koostada ammendavat ja üheselt mõistetavat nimekirja. Sageli esineb ka nimetuste tõlgendus- ja ka tõlkeprobleeme. Küsimused võivad tekkida sellest, kas sõnaselgelt nimetatud toiduainet on lubatud arestimajja saata (näiteks, kas kreeker on küpsis või kas poolsuitsuvorst on käsitatav nimekirjas loetletud suitsuvorstina jms). Eeldada saab, et edaspidi väheneb saadetavate toidupakkide hulk ja selle tõttu ka kontrollitavate käsi- ja postipakkide hulk (pärast eelnõuga määruse § 36 lõikes 1 tehtava muudatuse jõustumist on võimalik saata käsi- või postipakke üks kord kalendrikuu jooksul kogukaaluga kuni viis kilogrammi). Samas suureneb keelatud esemete ja ainete avastamise tõenäosus. Vaatamata eelkirjeldatule ei ole võimalik nimekirja piiramisega saavutada, et arestimaja loob pakiga saadetavate toiduainete säilitamise tingimused ja täielikult kontrollib nende pakkide sisu või pakkides olevate toiduainete koostist.

Arestimaja saab tagada toiduohutuse ja tervise kaitse juhul, kui ta korraldab kinnipeetu toitlustamise ise. Määruse § 26 lõike 5 järgi korraldatakse¹⁹ toitlustamine vastavuses elanike üldiste toitumistavadega ja silmas pidades elutegevuseks vajalikku toidutarvet ning see peab olema korrapärane ja vastama toiduhügieeni nõuetele. Termiliselt töödeldud ja muid pakendeid on võimalik avada ja uuesti sulgeda kujul, mis ole kõrvaltvaatajale arusaadav.

Keeruline on kontrollida arestimajas keelatud eseme või aine puudumist toiduaines või -pakis ja teha seda nii, et kahtlus on lõplikult kõrvaldatud. Kokkuvõtteks, arestimaja saab vähendada toidupaki saatmisest tekkivaid tervise- ja turvalisusriske juhul, kui ta piirab pakiga saadetavate esemete ja ainete nimekirja.

Eelnõu punktiga 28 täiendatakse määruse § 39 lõike 1 punkti 1 pärast sõna „nõõrid“ sõnaga „paelad“. Edasi loetletakse määruse § 39 lõike 1 punktis 1 esemed, millega kinnipeetul on võimalik tekitada vigastusi, nagu relvad ja laskemoon, erivahendid, nõelad, vardad, nõõrid, paelad, niidid, võtmed, köied ja traadid. Loetelu täiendatakse, et üheselt määrata arestimajas

¹⁹ toidunormi määramisel on aluseks sotsiaalministri 31. detsembri 2002. aasta määrus nr 150 „[Toidunormid kinnipidamisasutustes](#)“ (1.11.2018).

keelatud esemeks paelad. Üldkeeles on sõnad „nöör“ ja „pael“ samatähenduslikud. Kuid oskussõnastikus²⁰ on terminiga „nöörid“ esitatud seotud terminitega nii „kõied“ (arestimaja kehtiva sisekorraeeskirja järgi on kõied keelatud esemete loetelus) kui ka „paelad“. Lähtudes praktikast on vaja luua tähenduserisus ja õigusakti tasandil sõnaselgelt nimetada, et ka paelad on arestimajas keelatud. Ametnik peab üheselt mõistetavalt aru saama, millised esemed on kinnipeetule lubatud ja millised tuleb temalt ära võtta. Arestimajas on piiratud nii töötajate arv kui ka nende aeg, et hinnata kinnipeetu iga üksiku eseme sobivust ja tema vaimset tervist. Üldkeelest täpsem eristus on vajalik, et kaitsta kinnipeetu elu ja tervist ning vähendada võimalust nende elu ja tervist ohtu seada.

Eelnõu punktiga 29 jäetakse määruse § 39 lõike 1 punktist 3 välja tekstiosa „, välja arvatud tuletikud“. Muudatuse kohaselt on kinnipeetule arestimajas keelatud ese süütamisvahendid. Muudatuse tingis eelnõuga määruse § 28 ja § 36 lõike 2 punkti 7 kehtetuks tunnistamine.

Eelnõu punktiga 30 täiendatakse määruse § 39 lõiget 1 punktiga 3¹. Muudatuse kohaselt on kinnipeetule arestimajas keelatud tubakatooted ja tubakatootega seonduvad tooted ning esemed, millest ja mille abil on võimalik tubakatooteid või tubakatootega seonduvaid tooteid kokku panna või neid tarbida. Muudatus on seotud määruse § 28 ja § 36 lõike 2 punkti 7 kehtetuks tunnistamisega.

Eelnõu punktiga 31 jäetakse määruse § 39 lõike 1 punktist 19 välja sõnad „käesoleva määruse § 36 lõike 2 punktis 9 nimetatud“. Muudatus on tingitud eelnõuga määruse § 36 lõike 2 punkti 9 kehtetuks tunnistamisest.

Eelnõu punktiga 32 asendatakse määruse § 39 lõikes 2 sõna „prefekt“ sõnadega „Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor või tema volitatud isik“. Kinnipeetule esemete ja ainete keelustamise üle otsustamise tasandi tõstmine peadirektorini võimaldab paremini ühtlustada arestimajade praktikat ja välistada erinevate tingimuste loomist. Muudatuse järgi võib Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor või tema volitatud isik käskkirjaga keelata kinnipeetule veel mõnesid aineid ja esemeid, mis ei ole määruse § 39 keelatud asjade loetelus, kuid vastavad VangS-i § 15 lõikes 2 sätestatud tingimustele.

Eelnõu punktiga 33 tunnistatakse määruse § 48 lõige 5 kehtetuks. Kehtiva määruse järgi märgib arestimaja ametnik märgukirja, selgitustaotluse või vaide esitanud kinnipeetu ees- ja perekonnanime ning kirja või vaide esitamise kuupäeva arestimaja töö arvestuse raamatusse. Töökorralduslikult ei ole vajalik eelkirjeldatud andmeid töö arvestuse raamatusse kanda.

Eelnõu punktiga 34 jäetakse määruse § 54 lõikest 1 välja sõnad „ja väljasaadetaval“. Kehtiva regulatsiooni järgi on väljasaadetaval samamoodi arestialusega õigus lühiajalisele kokkusaamisele üks kord nädalas, kestusega kuni kaks tundi. Kuid VSS-i § 26¹⁰ lõike 4 kohaselt peab välismaalase kokkusaamise lubatud kestus olema kuni kolm tundi. Muudatus on seotud määruse § 54 täiendamisest lõikega 1¹.

Eelnõu punktiga 35 täiendatakse määruse § 54 lõikega 1¹. Muudatuse kohaselt on väljasaadetaval või rahvusvahelise kaitse taotlejal õigus lühiajalisele kokkusaamisele vähemalt üks kord nädalas, kestusega kuni kolm tundi. VSS-i § 26¹⁰ reguleerib kinnipidamiskeskusesse paigutatud välismaalase kokkusaamiste võimaldamist ja kestvust. Seda sätet tuleb kohaldada ka juhul, kui välismaalane on paigutatud arestimajja ajutiselt.

---

²⁰ [Eesti märksõnastik](#) (5.11.2018).

Eelnõu punktiga 36 muudetakse sisult määruse §-is 62 lõikeid 1–3 ja täiendatakse seda lõigetega 4–5. Kuigi paragrahvi pealkirja ei muudeta, on muudatuste rohkuse tõttu otstarbekas anda kogu paragrahv uues sõnastuses.

Lõike 1 esimest lauset täiendatakse tekstiosaga „arestimaja päevakavas ettenähtud ajavahemikel ning arestimaja juhi loal muul ajal.“. Muudatus on tingitud määruse § 31 lõike 1 punktide 4 ja 13 täiendamisest. Lisaks võetakse lõikes 1 kasutusele termini „Kaitseväe esindaja“ asemel termin „Kaitseväe struktuuriüksuse ülem või tema volitatud isik“. Sellega ühtlustatakse määruse § 4 lõike 1 punktis 14¹, § 31 lõike 1 punktis 13 ja §-s 62 kasutatavaid termineid. Muudatuse järgi on kinnipeetul õigus piiramatult kohtuda kaitsja, advokaadist esindaja, vaimuliku, oma riigi konsulaartöötaja, tõestamistoimingu tegemiseks notariga või Kaitseväe struktuuriüksuse ülema või tema volitatud isikuga arestimaja päevakavas ettenähtud ajavahemikel ja arestimaja juhi loal muul ajal. Lõike 1 teine lause antakse sisult samas sõnastuses, mis kehtiva määruse § 62 lõike 1 teine lause.

Lõikes 2 määratakse, et kinnipeetu ning kaitsja, advokaadist esindaja, vaimulik, oma riigi konsulaartöötaja, tõestamistoimingu tegemiseks notar, Kaitseväe struktuuriüksuse ülem või tema volitatud isik, eraldatakse kokkusaamisel. VangS-i § 26 lõike 1 järgi tuleb kinnipeetule²¹ võimaldada piiramatult ja segamatult kohtuda oma kaitsja, advokaadist esindaja, notari, oma riigi konsulaartöötaja ja vaimulikuga. Kehtiva määruse § 55 lõike 2 järgi on võimaldatud kinnipeetu ja temaga kokkusaamisele tulnud isik eraldada klaasist või traatvõrgust vaheseinaga, kuid § 62 lõike 2 kohaselt peab kinnipeetu saama kaitsja, advokaadist esindaja, notari, oma riigi konsulaartöötaja, vaimuliku või Kaitseväe esindajaga kokku saama vahetult, mitte klaasseina tagant või sidevahendi kaudu. VangS-i § 26 lõike 2 järgi on keelatud sisuliselt läbi vaadata kaitsja, advokaadist esindaja või konsulaartöötaja poolt kaasa toodud kirjalikke materjale ning notari dokumente. Praktikas annab kokku saaja oma asjad kappi hoiule ja läbib skaneeringu. Esinenud on juhtumeid, kus kinnipeetuga kohtumisel on eelnimetatud materjalide vahel üle antud arestimajas keelatud esemeid ja aineid, nagu sigaretid jms. Eraldamisega kohtumine võimaldab ennetada eelkirjeldatud juhtumeid. Lisaks võib eraldamisega kohtumist olla vaja kokkusaaja, näiteks kinnipeetule määratud kaitsja soovil, vältimaks, et kinnipeetu teda ohustab.

Muudatusega võimaldatakse kõnesolevad kokkusaamised korraldada näiteks klaasseina tagant. Praktiline vajadus eraldamisega kokkusaamiseks on turvalisuse kaalutlustel näiteks juhul, kui kokkusaamine 1) võib ohustada arestimaja julgeolekut või sisekorda; 2) võib ohustada eeltoetletud asjaomaste turvalisust ja tervist. Eraldamisega kokkusaamisel on samad suhtlusvõimalused, mis eraldamiseta kokkusaamisel. Näiteks, kokku saanud isikute eraldamise korral klaasseinaga on tagatud silmside, suuline vestlus spetsiaalse telefoni teel, mis on otsesides ega kuulu teleoperaatori võrku, ja juhul, kui on vaja üle anda dokumente, nagu toimik või taotlus, sealhulgas anda üle neid allkirjastamiseks, tehakse seda selleks otstarbeks sahtli kaudu.

Lõikes 3 määratakse, et kaitsjal, advokaadist esindajal, vaimulikul, kinnipeetu oma riigi konsulaartöötajal, tõestamistoimingu tegemiseks notaril või Kaitseväe struktuuriüksuse ülemal või tema volitatud isikul võib lubada eraldamiseta kokkusaamist, kui see on vajalik nende tööülesannete täitmiseks.

---

²¹ VangS-i § 95 sätestab vahistatu kokkusaamiseks kaitsja, advokaadist esindaja, vaimuliku, tõestamistoimingu tegemiseks notariga ja oma riigi konsulaartöötajaga ning nende kaasa toodud materjalide või dokumentide läbivaatamise kohta samad alused ja tingimused, mis sisalduvad VangS §-ides 26–27 sätestatud üldkorras.

Lõikes 4 määratakse, et kinnipeetu kokkusaamist on lubatud jälgida, kuid mitte pealt kuulata. Norm antakse sisult samas sõnastuses, mis kehtiva määruse § 62 lõike 3 esimeses lauses.

Lõikes 5 määratakse, et kinnipeetu kokkusaamist kaitsjaga ei ole lubatud katkestada, välja arvatud kriminaalmenetluse seadustiku (edaspidi *KrMS*) § 34 lõikes 2 sätestatud juhul. VangS-is on reguleeritud kinnipeetud isikuga kokkusaamiste kontrollimine §-s 27, mille lõigete 3 ja 4 kohaselt on õigus lühiajaline kokkusaamine teatud tingimuste täitumisel kohe katkestada, kuid lubatud ei ole katkestada kokkusaamist kaitsjaga. Kehtiva määruse § 62 lõike 3 teise lause järgi ei ole kokkusaamist lubatud katkestada.

Muudatusega võimaldatakse katkestada kinnipeetu kokkusaamine advokaadist esindaja, vaimuliku, oma riigi konsulaartöötaja, notari, Kaitseväe struktuuriüksuse ülema või tema volitatud isikuga. Kokkusaamine võib olla vaja katkestada näiteks juhul, kui see võib

- 1) ohustada arestimaja julgeolekut või sisekorda (kokkusaamine katkestatakse turvalisuse kaalutlusel) või
- 2) kahjustada arestimajas kinnipidamise eesmärki või
- 3) soodustada uue õigusrikkumise toimepanemist.

Peale loetletud juhtude võib ühe tunni kestev kokkusaamine kaitsjaga KrMS-i § 34 lõikes 2 sätestatud juhul olla vaja katkestada menetlejal menetlustoiminguks. Sätte kohaselt on lubatud kinnipeetu kokkusaamine katkestada, kuid ei ole lubatud katkestada tema kokkusaamist kaitsjaga, välja arvatud kahtlustatava ja kaitsja kohtumine menetlustoiminguks, kui kinnipeetu kohtumine kaitsjaga on kestnud ühe tunni.

Lõikes 6 määratakse, et vahistatu kokkusaamist ei ole lubatud katkestada. Vahistatu kokkusaamise võib määruse § 61 lõike 2 kohaselt katkestada, kui kokkusaamine võib kahjustada kriminaalmenetluse läbiviimist. Vahistatu kokkusaamisele kohalduva erikorra järgi VangS-i §-is 95 ei ole võimalik katkestada vahistatu kokkusaamist oma kaitsja, advokaadist esindaja, vaimuliku, notari ja oma riigi konsulaartöötajaga.

Arestimaja kohustus on tagada kõigi arestimajas viibijate turvalisus ja sisekorraeeskirja järgimine. Nüüdisaegsed tehnoloogilised lahendused võimaldavad turvalisusnõuded tagada ka nii, et kinnipeetu ja temaga kokkusaaja on kokkusaamisel eraldatud, samas kui kokkusaamise eesmärk on täidetud. Turvalisuse ja korra tagamise viisi valikul lähtutakse muu hulgas kokkusaajate vajadustest ja kokkusaamise eesmärgist. Otstarbekas on anda võimalus valida eraldamisega või eraldamiseta kokkusaamise vahel. Kohtumise turvalisus ja kord tagatakse juhtumipõhiselt.

3. Eelnõu terminoloogia

Määruses ei kasutata uusi termineid.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määrusel ei ole Euroopa Liidu õigusega puutumust.

5. Määruse mõju

Määruse mõju riigiasutuste töökorraldusele on väike. Muudatustega ei kaasne avalikule sektorile erilisi muutusi tegevuses ja puudub otsene tarvidus muutustega kohanemisele

suunatud tegevuseks. Muudatused puudutavad eeskätt Politsei- ja Piirivalveametit, kes osutab kinnipidamisteenust 14 arestimajas, ning vähesel määral muid kohtuväliseid menetlejaid või uurimisasutusi, nagu Kaitsepolitseiametit ja Maksu- ja Tolliametit ning Kaitseväge. Muudatuste tulemusena ajakohastatakse isikute kinnipidamise tingimusi ja korda ning lahendatakse mitu praktikas ilmnenu probleemi.

Määruse rakendamine avaldab vähest mõju riigi julgeolekule. Kui lubada kinnipeetul vajaduse korral kohtuda kaitsja, advokaadist esindaja, vaimuliku, oma riigi konsulaartöötaja, tõestamistoimingu tegemiseks notari ja Kaitseväge esindajaga näiteks klaasseina tagant, ning vajaduse korral võimaldada kohtumine katkestada, välja arvatud kohtumine kaitsjaga, kellega on lubatud katkestada kohtumine üksnes menetlejal KrMS-is sätestatud juhul, ja vajaduse korral paigaldada kambriisse jälgimiskaamera, on turvalisus arestimajas tagatud senisest tõhusamini. Keelustades tarbida tubakatooteid ja nendega seonduvaid tooteid, aitab see muu hulgas tagada arestimaja julgeoleku. Vahistatule ja väljasaadetavale käsi- või postipakiga saadetavate esemete nimekirjast toidupakkide väljajätmine ennetab ja vähendab arestimajas keelatud ainete ja esemete ringlusse sattumist.

Määrusel on väike sotsiaalne mõju, mis eelkõige puudutab 14 arestimajas kinnipeetud isikuid. Praegu on kinnipeetutele arestimajades 639 kohta, millest 508 on kasutatavad arestikambrite ja 131 kainestuskambritena. Arestimajades viibis 2018. aastal 15 786 kinnipeetut. Kokku viibiti arestimajades ligikaudu 70 115 inimpäeva, mis teeb keskmiseks arestimajas viibitud ajaks 5 päeva. Mitu muudatust, mis puudutavad käsi- ja postipakkidega saadetavate esemete ja ainete nimekirja, ning nende saatmise ajavahemiku piiritlemist nii, nagu tehakse praegu ka vanglas, käivad üksnes vahistatute ja väljasaadetavate või rahvusvahelise kaitse taotlejate kohta. Siinkohal tuleb arvesse võtta seda, et vangla on kohandatud isikute pikaajaliseks kinnipidamiseks, ja on mõistlik, et sel juhul saadetakse vahistatud²² vanglasse. Näiteks, 2019. aastal on arestimajades ühel ja samal ajal kinnipidamisel hinnanguliselt 130 kinnipeetut, keda võib kinni pidada nii vanglas kui ka arestimajas. Samuti viibib väljasaadetu või rahvusvahelise kaitse taotleja arestimajas lühikest aega, eeskätt menetlustoimingute tegemise ajaks ja esimesel võimalusel toimetatakse ta kinnipidamiskeskusesse. Näiteks, 2017. aastal viibis arestimajas kokku kaks VSS-i või VRKS-i alusel arestimajja paigutatud isikut ning 2018. aastal ega 2019. aastal kuni käesoleva hetkeni ei ole arestimajas väljasaadetavaid või rahvusvahelise kaitse taotlejaid viibinud. Kinnipeetud on näiteks suitsetamise keeluga kokku puutunud alates 2018. aasta algusest. Mõju avaldub ebaregulaarselt. Määruse mõju ulatus on väike, kuna puudub vajadus tegevuse järele, millega aidata kohaneda kinnipidamisteenuse, sealhulgas arestimaja töökorralduse kui terviku toimimises tehtud muudatuste tagajärgedega.

Arestimaja töö sujuvama toimimise eesmärgil määratakse sõnaselgelt, et kinnipeetu lähtub kaitsja, advokaadist esindaja, vaimuliku, oma riigi konsulaartöötaja, tõestamistoimingu tegemiseks notari ja Kaitseväge esindajaga kokkusaamiste määramisel arestimaja päevakavast. Arestimaja turvalisuse tagamise eesmärgil nähakse ette võimalus eelnimetatud kokkusaamine katkestada välja arvatud kokkusaamist kaitsjaga, mida on lubatud katkestada menetlejal KrMS-is sätestatud juhul. Samuti võimaldatakse viia kokkusaamist läbi näiteks klaasseina tagant. Muudatusega kokkusaamiste korralduses peavad arvestama ka eelnimetatud asjaomased, kes kinnipeetuga kohtuvad. Eraldamisega kokkusaamise korral võimaldatakse sarnane suhtlus, kui eraldamiseta kokkusaamise korralgi. Arestimajja lubatakse isikuid eeskätt isikut tõendava dokumendi alusel. Üksnes selle puudumisel võib isiku arestimajja lubada isikusamasuse tuvastamist võimaldava dokumendi alusel. Vigastuste ja õnnetuste ennetamise eesmärgil

---

²² Vangs-i § 4 järgi on vahistatu käesoleva seaduse tähenduses isik, kellele on tõkendina kohaldatud vahistamist ja kes kannab eelvangistust kinnise vangla eelvangistusosakonnas või arestimajas.

nimetatakse sõnaselgelt arestimajas keelatud esemeks paelad. Otstarbekuse kaalutlusel jäetakse duši kasutamise alternatiivina ära sauna kasutamine. Selge sõnaga määratakse duši kasutamise ja voodipesu vahetamise sagedus. Tubakatoodete ja nendega seonduvate toodete tarbimise keelustamine kaitseb nii neid tarbivate kui ka mittetarbivate kinnipeetute ja arestimaja ametnike tervist. Täpsustatakse, et pakke on võimalik vahistatule või väljasaadetavale saata üks kord kuus. Toiduhügieeni tagamiseks jäetakse vahistatule või väljasaadetavale pakiga saadetavate esemete ja ainete nimekirjast välja toidupakid, arvestades, et arestimaja võimaldab kinnipeetule toitlustuse. Kinnipeetule luuakse võimalus anda arestimajast isiklikke asju kolmandale isikule. Esmaste hügieenitarvete loetelust jäetakse välja preservatiivid ja lisatakse dušigeel, hambapasta ja hambahari ning arestimaja ametniku loal lubatakse kinnipeetule saata muid esmaseid hügieenitarbeid. Arestialusele ja vahialusele võimaldatakse ligipääs peale ametlike õigusaktide andmebaaside ja kohtulahendite registri ligi pääseda nii Riigikogu kui ka õiguskantsleri veebilehele.

Et eristada VVS-i või VRKS-i alusel kinnipeetutele kohalduvad reeglid teistest reeglitest, mis arestimajas kinnipeetutele samuti kohalduvad, määratakse sõnaselgelt erisused, mida tuleb kohaldada väljasaadetava või rahvusvahelise kaitse taotleja kinnipidamisele arestimajas. Arestimajas VVS-i või VRKS-i alusel kinnipeetutele kinnipidamisteenuse osutamisel tuleb üldjuhul lähtuda VSS-i või VRKS-i sätetest. Täpsustatakse, et arestimajas võib kinni pidada nii väljasaadetavaid kui ka rahvusvahelise kaitse taotlejaid ning nende kinnipidamine tuleb registreerida valdkondlikes andmekogudes. Lisaks ajakohastatakse sätteid, mis puudutavad isiku arestimajja või arestimajast ümber kinnipidamiskeskusesse paigutamise aluseid, nagu kinnipidamise protokoll või kohtuotsus. Samuti täpsustatakse, et väljasaadetava või rahvusvahelise kaitse taotleja lühiajalise kokkusaamise kestus võib olla pikem, kuni kolm tundi.

Muudatuste mõju on ebaoluline. Mõju ulatus, mõju avaldamise sagedus ja mõjutatud sihtrühma suurus on väike. Teatud juhtudel piirab mõju toime kinnipeetu võimalusi ja riivab tema põhiõiguste ja -vabaduste teostamist. Samas on piirangud ette nähtud selleks, et tagada kinnipeetute tervise kaitse ja turvalisus, samuti teiste arestimajas viibivate isikute kaitse ja turvalisus ning osutada arestimajas isiku kinnipidamisteenust senisest tõhusamini. Muudatustega kaasnev mõju on positiivne ka seetõttu, et määrusega viiakse arestimaja sisekorraeeskiri vastavusse töökorralduslike vajadustega, nii VangS-i, TubS-i, sotsiaalhoolekandeseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse, VSS-i, VRKS-i kui ka KorS-iga ning tagatakse õigusselgus arestimajas isiku kinnipidamise korraldamisel. Sihtrühmadena mõistetavatele riigiasutustele ja kinnipeetutele ebasoovitava mõju kaasnemise riski ei ole.

Määrusel ei ole mõju elu- ja looduskeskkonnale, majandusele, regionaalarengule ega riigi välissuhetele.

6. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega seotud võimalikud kulud on planeeritud katta Politsei- ja Piirivalveameti eelarvest. Määruse rakendamine ei nõua riigieelarvest lisaraha eraldamist, samuti ei ole ette näha riigieelarve tulude olulist suurenemist.

7. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras, välja arvatud määruse § 1 punkt 23. Kuna VangS-i § 31¹ muudatus on kavandatud jõustuma 1. augustil 2019. aastal, jõustub määruse § 1 punkt 23 viimasega samal ajal. Arestimaja sisekorraeeskirja muudatuste rakendamiseks on sellega ette nähtud piisav aeg, sealhulgas on aega, et vajadust mööda teha enne muudatuste kehtima hakkamist teavitustööd. Arestimajas kinnipidamise ajakohastatud tingimused ja kord puudutavad eeskätt Politsei- ja Piirivalveameti töökorraldust.

8. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Justiitsministeeriumile, Sotsiaalministeeriumile, Rahandusministeeriumile, Kaitseministeeriumile, Välisministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Politsei- ja Piirivalveametile, Kaitsepolitseiametile, Õiguskantsleri Kantseleile, Eesti Advokatuurile, Eesti Kirikute Nõukogule ja Notarite Kojale.